

आविवेश रविं कर्णे निहतः पुरुषर्षभ । दापरं शकुनिः प्राप धृष्टद्युम्नस्तु पावकं ।
 धृतराष्ट्रात्मजाः सर्वे यातुधाना बलोत्कटाः । चङ्क्षिमन्तो महात्मानः शस्त्रपूता दिवं गताः ।
 धर्ममेवाविशत् चत्ता राजा चैव युधिष्ठिरः । अनन्तो भगवान् देव प्रविवेश रसातलं ।
 पितामहनियोगाद्दे यो योगाङ्गमधारयत् । यः स नारायणो नाम देवदेवः सनातनः ।
 तस्यांशो वासुदेवस्तु कर्मणोऽन्ते विवेश ह । षोडश स्त्रीसहस्राणि वासुदेवपरिग्रहः ।
 अमञ्जस्ताः सरस्वत्यां कालेन जनमेजय । तत्र त्यक्त्वा शरीराणि दिवमारुह्य पुनः ।
 ताश्चैवाप्सरसो भूत्वा वासुदेवमुपागमन् । हतास्त्रस्मिन्महायुद्धे ये वीरास्तु महारथाः ।
 घटोत्कचादयश्चैव देवान् यत्नांश्च भेजिरे । दुर्योधनसहायाश्च राक्षसाः परिकीर्त्तिताः ।
 प्राप्तास्ते क्रमशो राजन् सर्वे लोकाननुत्तमान् । भवनञ्च महेन्द्रस्य कुवेरस्य च धीमतः ।
 वरुणस्य तथा लोकान् विविशुः पुरुषर्षभाः । एतत्ते सर्वमाख्यातं विस्तरेण महाद्युते ।

कुरुणाञ्चरितं कृत्स्नं पाण्डवानाञ्च भारत ।

॥ सौतिरुवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा द्विजश्रेष्ठाः स राजा जनमेजयः । विस्मितोऽभवदत्यर्थं यज्ञकर्मन्तरेष्वथ ।
 ततः समापयामासुः कर्म तत्तस्य याजकाः । आस्तीकश्चाभवत् प्रीतः परिमोक्ष्य भुजङ्गमान् ।
 ततो द्विजातीन् सर्वान्स्तान् दक्षिणाभिरतोषयत् । पूजिताश्चापि ते राजा ततो जग्मुर्यथागतं ।
 विसर्जयित्वा विप्रांस्तान् राजाऽपि जनमेजयः । ततस्तर्जशिलायाः स पुनरायाज्ञाङ्कयं ।
 एतत्ते सर्वमाख्यातं वैशम्पायनकीर्त्तितं । व्यासाज्ञया समाज्ञातं सर्पसत्रे नृपस्य हि ।
 पुण्योऽयमितिहासाख्यः पवित्रश्चेदमुत्तमं । कृष्णेन मुनिना विप्र निर्मितं सत्यवादिना ।
 सर्वज्ञेन विधिज्ञेन धर्मज्ञानवता सता । अतीन्द्रियेण शुचिना तपसा भावितात्मना ।
 ऐश्वर्य्यं वर्त्तता चैव साङ्ख्ययोगवता तथा । नैकतन्त्रविशुद्धेन दृष्ट्वा दिव्येन चक्षुषा ।
 कीर्त्तिं प्रययता लोके पाण्डवानां महात्मनां । अन्येषां क्षत्रियाणाञ्च भूरिद्रविणतेजसां ।
 यश्चेदं श्रावयेदिदं सदा पर्वणि पर्वणि । धूतपाप्मा जितखर्गो ब्रह्मभूयाय कल्पते ।
 कार्ण्यं वेदमिमं सर्वं शृणुयाद्यः समाहितः । ब्रह्महत्यादिपापानां कोटिस्तस्य विनश्यति ।
 यश्चेदं श्रावयेत् श्राद्धे ब्राह्मणान् पादमन्ततः । अक्षय्यमन्नपानं वै पितृस्तस्योपतिष्ठते ।
 अङ्गा यदेनः कुरुते दन्द्रियैर्मनसाऽपि वा । महाभारतमाख्याय पश्चात् सन्ध्या प्रमुच्यते ।
 यद्रात्रौ कुरुते पापं ब्राह्मणः स्त्रीगणैर्वृतः । महाभारतमाख्याय पूर्वा सन्ध्या प्रमुच्यते ।
 महत्त्वाद्भारतत्वाच्च महाभारतमुच्यते । निरुक्तमस्य यो वेद सर्वपापैः प्रमुच्यते ।
 धर्मं चार्थं च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ । यदिहास्ति तदन्यत्र यत्रेहास्ति न कुत्रचित् ।
 जयो नामेतिहासोऽयं श्रोतव्यो मोक्षमिच्छता । ब्राह्मणेन च राजा च गर्भिण्या चैव योषिता ।
 खर्गकामो लभेत् खर्गं जयकामो लभेज्जयं । गर्भिणी लभते पुत्रं कथं वा वज्रभागिनी ।
 अनागतश्च मोक्षश्च कृष्णदैपायनः प्रभुः । सन्दर्भं भारतस्यास्य कृतवान् धर्मकाम्यया ।